

פרשת האזינו

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ג. חוסר התועלת שיש בע"ז

ה. השמים והארץ עדים להתראה בבני"י

ו. גבורת השי"ת ונקמתו בגויים

ז. פירוש חטאי בני"י ונקמת השי"ת

ח. משה מתרה בבני"י שוב לשמור את

התורה

י. בני"י עובדים ע"ז ועונשם

יא. הצדקת הדין ותוכחה על כפיות הטובה

יב. חסדי השי"ת וטובותיו לבני"י

יג. השי"ת מצוה למשה לעלות ולהקבר

בהר נבו

יד. חוסר התבוננות הגויים במפלת בני"י

בדרך פלא

שאלה לשולחן השבת

"יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו"

"שם סבבם והקיפם בעננים, וסבבם

בדגלים לארבע רוחות, וסבבם בתחתית

ההר שכפהו עליהם כגיגית" (רש"י)

לכאורה יש חילוק מהותי בין שתי הדוגמאות הראשונות שמביא רש"י לבין האחרונה. שהרי העננים וסדר הדגלים היו לטובתם ורווחתם של ישראל, אך עניין כפיית ההר עליהם אינו כן, אלא כדי להפחידם ולייראם שאם לא יקבלו עליהם את התורה שם תהיה קבורתם. ומה השבח בכך לישראל?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

פנינים

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"

מה טעם נקט הכתוב לגבי שמים לשון נוכח והווה: "האזינו", ולגבי ארץ לשון נסתר ועתיד: "ותשמע"? ברם, מצינו בגמרא (סנהדרין כג.) כי יקירי ירושלים לא היו מסכימים לחתום בתור עדים מבלי שידעו מי העד השני אשר יחתום יחד עמם (ולא היו יושבים בדיון אלא אם כן ידעו מי יושב עמם, ולא הלכו לסעוד לפני שביירו מי יסב עמם). לפיכך משפנה משה רבנו אל השמים וביקש מהם כי יהיו עדים בדבר, שמתרה הוא בישראל (רש"י), הודיע להם תיכף מי תהיה העד השני: "ותשמע הארץ", הארץ גם היא תשמע ותעיד... (ילקוט האורים בשם הגר"א הלפרין)

"לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם"

בגמרא (קידושין פב.) כתוב: 'רבי נהוראי אומר, מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד בני אלא תורה וגו' שאר כל אומנות, כשאדם בא לידי חולי, או לידי זקנה או לידי יסורים ואינו יכול לעסוק במלאכתו, הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן, אלא משמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו'. ונפרש: 'לו חכמו ישכילו' - דהיינו שמי שרוצה שתהיה בידו חכמת התורה והשכלה ב'זאת' דהיינו ברכישת התורה שמכונה 'זאת התורה'. ואז: 'יבינו לאחריתם' - יתבונן באחרית ימיו, שהיא נותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. אבל שאר אומנות, הרי הוא מת ברעב וכדברי ר' נהוראי, אינו מלמד בני אלא תורה. פירוש נוסף, ניתן לומר ע"פ מאמרם ז"ל, כי מי שנתקשה לו איזה דבר בדברי תורה ולא הבין הדבר על בוריו, אזי יתן צדקה לעניים ויבין הדבר לאשורו. ושמעתי טעם לדבר, שהוא מדה כנגד מדה, כשם שהוא האיר את עיני העני בצדקה, גם השי"ת יאיר את עיניו בתורה. אזי: 'לו חכמו' - מי שרוצה שתהיה חכמת התורה בידו, 'ישכילו זאת' - דהיינו שיתנו צדקה, שהרי בגמרא (בבא בתרא ח:) קרויים גבאי הצדקה בשם 'משכילים' ע"ש הפסוק 'והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע', ועל ידי זה 'יבינו לאחריתם' - מתחילה ועד סוף. (ע"פ מדרשו של שם ועבר)

"שאל אביך ויגדך"

'שאל אביך ויגדך זקניך - הרי שלושה דורות, וסמך ליה: "בהנחל" - לומר כל שהוא, ובנו, ובן בנו, ת"ח הרי הוא לו כנחלה שאין לה הפסק' (בעל הטורים). ודבריו אלו הם על פי הגמרא (ב"מ פה.): 'אמר ר' יוחנן כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם שנאמר: "ואני זאת בריתי..." לא ימוש ומפי זרע ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם.' ויש לבאר דבר זה, הלא כל עם ישראל הם מבניהם של אברהם יצחק ויעקב, וצריך שלא תהא התורה פוסקת אצל כל אחד מישראל? ויש לומר: א. ר' ירמיה ממשיך שם: מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה, היינו זה כשנותנים לה להיכנס, אבל לא כשעוד דוחפים אותה לחוץ. (בשם הח"ח) ב. מבלעדי האבות הקדושים, אף אחד מאיתנו לא היה מצליח ללמוד תורה כראוי. ג. אכן התורה מעולם לא פסקה מכלל ישראל. ד. הדבר נאמר החל ממתן תורה והילך. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ה)

להתענג בתענוגים

בתקופת החגים

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כך קרויים הנביאים
- ב. חרבי תאכל ____
- ג. עליהם הנשר מרחף
- ד. ינקו אותו מסלע
- ה. כך נקרא הר נבו
- ו. "____" ישורון
- ז. כך נקראים החכמים
- ח. זכותו של יעקב נמשלה ל -
- ט. דבר שהכל שמחים בו (בשונה מגשם)
- י. הר נבו נמצא במואב מול
- כ. כך נקראים הכבשים
- ל. עליו נאמר "יערף כמטר"
- מ. "____" רעב ולחמי רשף וקטב
- נ. לו נמשל הקב"ה בשמירה על בניו
- ס. "כי מגפן ____ גפנם"
- ע. על הדור זה נאמר: "דור ____ ..."
- פ. ו ____
- צ. במדבר זה חטאו במי מריבה
- ק. במקום זה שבמדבר צין חטאו במי מריבה
- ר. טיפות מטר
- ש. לשון רוח סערה
- ת. בני ישראל קרויים: "דור ____"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. התורה נמשלה לשעירים עלי -
- ב. ולרביבים עלי -
- ג. על דורו נאמר: "בהפרידו בני אדם" (רש"י)
- ד. "ד' ____ ינחנו"
- ה. נאמר על דגן זה שיש לו כליות
- ו. אהרן נאסף אל -
- ז. יד ד' ____ במשפט
- ח. "ושן בהמות ____ במ"
- ט. "____ מוסדי הרים"
- י. עם, אומה
- ך. "על אשר לא קדשתם אותי ____ בני ישראל"
- ל. מה כתוב במקום: "ויסיים משה?" ("____ משה")
- ם. ד' ישיב אותה לצריו
- ן. כך קרוי מקום שממה
- ס. שמור, גנוז
- ע. משה קרא את השירה באזני העם ו -
- ף. סוג של שדים
- ץ. "____" מכעס בניו ובנותיו
- ק. התורה אינה דבר ____ מכם
- ר. איש צעיר
- ש. סלע איתן
- ת. "זכור ____ עולם"

ואלה שמות

"אם שנותי ברק חרבי"

אלו שמות נוספים היו לברק בן אבינעם, ומה המשמעות של כל אחד משמותיו? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

"הצור תמים פעלו". ישעיה אמר: "דרשו ד' בהמצאו", ודוד אמר: "דרשו ד' ועזו... בקשו פניו תמיד". ללמדך, שהקב"ה, פעמים נראה ופעמים אינו נראה, פעמים שומע ופעמים אינו רוצה לשמוע, פעמים עונה ופעמים אינו עונה. פעמים נדרש ופעמים אינו נדרש, פעמים מצוי ופעמים אינו מצוי, פעמים קרוב ופעמים אינו קרוב. כיצד, נראה למשה, שנאמר: "ודבר ד' אל משה", וחזר ונעלם ממנו, כשאמר לו: "הראני נא את כבודך". נראה לישראל בסיני, שנאמר: "ויראו את אלקי ישראל", וחזר ונעלם מהם, שנאמר: "כי לא ראיתם כל תמונה". כשהיו ישראל במצרים בשיעבוד פרך, "וישמע אלוקים את נאקתם", וכיון שחטאו: "לא שמע ד' בקולכם ולא האזין אליכם". ענה לשמואל במצפה, שנאמר: "ויצעק שמואל אל ד' ויענהו ד'", וחזר ולא ענהו, שנאמר: "ויאמר ד' אל שמואל עד מתי אתה מתאבל על שאול". ענה לדוד: "דרשתי את ד' וענני", וחזר ולא ענהו, שנאמר: "ויצם דוד צום ובא ולן ושכב ארצה". בזמן שישראל עושים תשובה, מצוי להם, שנאמר: "ויבקשתם משם את ד' אלהיך", ואם לא עשו תשובה: "בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את ד' ולא ימצאו, חלץ מהם". פעמים קרוב, שנאמר: "קרוב ד' לכל קוראיו", ופעמים אינו קרוב, שנאמר: "רחוק מרשעים ד'". וכתוב: "ישא ד' פניו אליך", וכתוב: "אשר לא ישא פנים", אם עושה תשובה, נושא לו פנים. יכול לכולם? תלמוד לומר: אליך, ולא לאומה אחרת. לכן אמר ישעיה: "דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". משל למה הדבר דומה, למלך שאמר לעבדיו, צאו והכריזו בכל ממשלתי שאני יושב ודן דיני ממונות, כל מי שיש לו עסק עם חברי, יבוא לפני ואני דן אותו לכף זכות, עד שלא אשב לדון דיני נפשות. וכן הקב"ה אמר לישראל, בני, הו יודעין שאני דן את העולם בארבעה פרקים האלו, בפסח על התבואה, בעצרת על פרות האילן, בראש השנה כל באי עולם עוברין לפני כבני מרון, בחג על המים. ובאלו ג' פרקים יושב לדון דיני ממונות, להעשיר או להעני, להרבות או למעט. אבל בראש השנה, דן דיני נפשות, אם למות אם לחיים, ואם עשיתם תשובה לפני בלב שלם, אני אקבל אתכם ואדון אתכם לכף זכות, ששערי שמים פתוחים ואשמע תפילתכם, שאני משגיח מן החלונות, מציץ מן החרכים, עד שלא אחתום גזר דין ביום הכפורים. אמר רבי שמואל בר נחמני, משל למה הדבר דומה? למלך שהיה דר במדינה והיו בני המדינה מכעיסים אותו, כעס המלך ויצא מתוכה כמו עשרה מילין ועמד לו. ראהו אדם, אמר לבני המדינה, דעו שהמלך עמכם בכעס והוא מבקש לשלח לגיונותיו על העיר להחריבה, צאו ופייסוהו ויחזר אצלכם, עד שלא ירחיק מכם. פיקח אחד היה שם, אמר להם: שוטים, עד שהיה אצלכם לא ביקשתם לפייסו, ועכשיו קודם שיתרחק צאו אצלו אולי יקבל אתכם. לכך כתוב: "דרשו ד' בהמצאו", אלו י' ימי תשובה, שהוא שריו ביניכם. (ע"פ מדרש תנחומא)

מילה בפרשה

בעת כנוס אבנים,
לא אפחד משפנים,
לבית חדש אעבור,
ובחצר קן לציפור.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"ואפס עצור ועזוב"

באלו מקומות נוספים בתורה כתוב 'אפס' (5)

מצאו נא בפרשה:

1. מילה עם אות קטנה (זעירא).
2. את שמותיהן של ארבע פרשות בתורה.
3. ארבעה משבעת המינים.
4. אות המופיעה פעמיים ברציפות. (8 תשובות)
5. שלוש מילים רצופות הפותחות באותה האות.
6. מילה בת שלוש אותיות שהגימטריא שלה היא 9.

איך יתכן שראובן יעשה מעשה ובגלל זה נחייב את שמעון מלקות?

"כי שם ד' אקרא"

שם ד' מופיע בפרשה רק אחרי כ"א מילים שהן פ"ה אותיות, ובתרגום ירושלמי מובא שמשו למד זאת מן המלאכים להמתין באמירת שמו של הקב"ה כשאומרים שירה. ולכן תיקנו חז"ל לומר בקדושה (נוסח ספרד): נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קודש המקדישים שמך בקודש ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש - כ"א מילים, ובמוסף: כתר יתנו לך המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה יחד קדושה לך ישלשו ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש - יותר מפ"ה אותיות. (ר' חיים פלטיאל)

שגיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "כי אש קדחה באפי ותוקד עד שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה ותלהט מוסדי הרים"
2. "ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי אני ממית ומחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: אלו דברים עושים בימים נוראים כדי לערבב את השטן? - תוקעין מיושב וחוזרין ותוקעין מעומד. (ר"ה ט"ז) נענועי הלולב. (אורחות חיים) השכמת חודש אלול. (ר"ן בר"ה) אין מברכים חודש תשרי. (הלבוש) תקיעת תשרי"ת בסוף יוה"כ. (רב האי גאון) ענין שאין קוראים בפרשת בראשית בראש השנה הואיל והוא יום תחילת הבריאה, כדי לערבב את השטן. (הלבוש) המנהג לתקוע בסוף התפילה תרועה גדולה ללא תקיעה. (האגור בשם רב עמרם גאון) תקיעת השופר בכל חודש אלול וההימנעות בערב ראש השנה. (ר"ן ורא"ש בר"ה) **לסדר את הפרשה** - "הרנינו גוים". **חידון א' ת** - אבות, בשר, גזליו, דבש, הר העברים, וישמן ויבעט, זקניך, חבל, טל, יריחו, כרים, לקחי, מזי מרירי, נשר, סדום, עיקש, פתלתול, צין, קדש, רביבים, שעירים, תהפוכות. **חידון א' ת' הפור** - דשא, עשב, פלג, בדר, חיטה, עמיו, תאחז, אשלה, ותלהט, גוי, בתוך, ויכל, נקם, ישימון, כמוס, הושע, רשף, וינאץ, ר(י)ק, בחור, חלמיש, ימות. **ואלה שמות** - ג' שמות יש לו: ברק ומיכאל ולפידות. ברק - על שם שפניו דומות לברק, מיכאל ע"ש שהוא ממין את עצמו, ד"א ע"ש מלאך, ויש אומרים שזהו שמו, לפידות - ע"ש שאשתו עושה פתילות ויש אומרים שהוא עצמו עושה פתילות עבות. (ע"פ ילקוט) **שעשועי דאורייתא** - "כי אפס כסף... אם אפס כסף" (ויגש), "אפס כי עז העם" (שלח), "ואפס את הדבר אשר אדבר אליך" ו-"אפס קצרו" (בלק), "אפס כי לא יהיה בך אביון" (ראה). 1. "תשי". 2. וירא, בהר, הדברים, תבוא. 3. חיטה, ענב וגפן, דבש, שמן. 4. יסבבנהו, בדר, ההר, יין, לל, מומם, ויכנך, מררות. 5. "עמרה ענבמו ענבי". 6. "באו". **מילה לחג ראש השנה** - שוטה ושוטה. "באמצעותו היא הכתה" - השוט שלה = שוטה, "את הטיפש של הכיתה" - טיפש = שוטה, "מפני שלוגם מן המתקן" - לוגם = שוטה, "בר המים הפראי והמסונן" - בר ופראי = שוטה (צמח שוטה). **טמונות בפרשה** - 1. "האזינו השמים.. ותשמע הארץ" (לבא). 2. "וישמע ישרון ויבעט" (לבטו). 3. "ואפס עצור" (לבלו). 4. "ודם ענב תשתה חמר" (לביב). 5. "חולדה ששניה עקומות ועקושות" (רש"י לבה). 6. חפירות ארכאולוגיות - "זכור ימות עולם" (לבז). 7. "כנשר יעיר קינו" (לביא). 8. "כי גוי אובד עצות המה" (לבכח). 9. "כרים-כבשים" (רש"י לביד). 10. "וינקחו דבש מסלע" (לביג). 11. שירת האזינו. 12. הוכה+מוס="הוא כמוס" (לבד). 13. "אשנן את להב חרבי" (רש"י לבמא). 14. "חמאת בקר" (לביד). 15. "דור אנוש שהציף עליהם מי אוקינוס ודור המבול ששטפם" (רש"י לבז). 16. "ושן בהמות אשלה במ" (לבכד) **טמונות בהפטר** - 1. "פרח כשושנה" (הושע יד, ו). 2. "כברוש רענן" (הושע יד, ט). 3. "ויורד לכם גשם" (יואל ב, כג). 4. "יפרחו כגפן" (ידח). **שאלה לשלח השבת עקב** - שאלנו: יש לבאר מדוע התורה לא כתבה כמו בפרשה הראשונה של קריאת שמע: "ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", כך גם כאן, בפרשה השניה, היה צריך לומר לכאורה 'בכל לבבכם ובכל נפשכם ובכל מאודכם'? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. 'בכל לבבכם' משום לכולם יש אותם יצרים, 'בכל נפשכם' ג"כ זה אותו ניסיון לכולם, אבל 'בכל מאודכם' לא נכתב כי לכל אחד זה ניסיון אחר, כי תלוי כמה ממון יש לו, וכן באלו מידות הקב"ה מדד לו. אבל בפרשה ראשונה דיבר הכתוב בלשון יחיד ולכן נאמר 'בכל מאודך'. ב. יש מיעוט של אנשים שממונם חביב עליהם יותר מגופם ועליהם כתוב בפרשה ראשונה של שמע 'ובכל מאודך' שאפילו אם ממונך חביב עליך יותר מנפשך, אבל ברוב הציבור בוודאי שאין ממונם חביב עליהם יותר מנפשם, ולכן בלשון רבים לא כתבה זאת התורה. (כלי יקר) ג. כאן יש הבטחה על ריבוי הממון למי שיעבוד את ד' בכל לבבו ונפשו, כמו שמוכח מההמשך. ד. פרשה ראשונה של 'ואהבת' נאמרה לנו כבנים. אבל פרשת 'והיה אם שמוע' נאמרה לנו כעבדי המלך ומשום שממילא מה שקנה עבד קנה רבו - לא כתוב כאן 'ובכל מאודכם'. (בעל העטרת צבי) ה. פרשת 'ואהבת' היא קבלת עול מלכות שמים שהיא אפילו בכל מאדך, אבל פרשת 'והיה אם שמוע' היא קבלת עול מצוות ועל מצוות אין 'בכל מאדך' כי אין לבזבז יותר מחומש. (ר"י מרוזין) ו. ביחיד יש צורך לומר 'מאדך' כדי ללמד על העבודה שהיא 'מאד מאד', וברבים אין צורך כי מרובים העושים את המצוה הרי הם עדיפים בהרבה על היחידים. ז. מאחר שהרבים אינם שווים בממונם לאחד יש מעט הרבה ולאחד יש ממון מעט וכל אחד לפי ממונו ובלבד שיכוון לבו לשמיים.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוץ' בית ישראל רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.

(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
 אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: ternunabaparashah@gmail.com
 כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

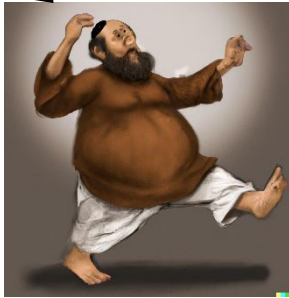
טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

5

2

1

9

8

7

6

10

11

13

12

16

15

14

מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם

"מעשה בטוביה הרופא" (פ"א מ"ז)

טמונות בהפטרה

הפטרת שבת שובה "שובה ישראל" (הושע יד' ב"י, מיכה ז' יח-כ', יואל ב' יא-כז')

4

3

2

1

העלון מוקדש לע"נ ר' יהושע בן שלמה
 ת.נ.צ.ב.ה

להקדשת העלון לכל מטרה, חייגו: 052-766-5775